

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем накопичення енергії"

I. Визначення проблеми

Питання стимулювання розвитку відновлюваної енергетики та розвитку обладнання для акумулювання енергії є одними із основних пріоритетів державної політики України в електроенергетичному комплексі, які визначені Енергетичною стратегією України до 2035 року "Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність", схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 605.

Враховуючи створені державою правові, організаційні та економічні стимули, а саме запровадження моделі фіксованого "зеленого" тарифу, впродовж останніх років в Україні спостерігається стрімке зростання встановлених потужностей об'єктів відновлюваної енергетики (більш ніж втричі у 2019-2020 роках). На середину 2021 року встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики за "зеленим" тарифом вже досягла 9 ГВт (без урахування об'єктів, розташованих на окупованих територіях).

У умовах такого стрімкого розвитку об'єктів відновлюваної енергетики з негарантованим графіком генерації, на теперішній час об'єднана енергетична система України (далі – ОЕС України) має гостру потребу в додаткових балансуючих потужностях.

Однією з перспективних технологій, що дозволить підвищити гнучкість ОЕС України, є системи накопичення електричної енергії (далі – СНЕ), які можна використовувати для підтримання частоти (первинне регулювання) та перенесення потужності з періоду її "профіциту" в періоди її "дефіциту" (вторинне, третинне регулювання). Активний розвиток балансуючих потужностей, зокрема, СНЕ, надасть енергосистемі необхідну гнучкість та стійкість, що є важливою умовою синхронізації ОЕС України із об'єднанням енергетичних систем держав – членів Європейського Союзу ENTSO-E.

Водночас, це дозволить посилити спроможність енергетичної системи щодо інтеграції нових потужностей з відновлюваних джерел енергії і, таким чином, створити технічну можливість для подальшої декарбонізації української енергетики відповідно до міжнародних зобов'язань України та визначених енергетичною стратегією цільових показників.

Абзацом четвертим пункту 5 Розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії" від 25.04.2019 № 2712-VIII визначено Кабінету Міністрів України розробити та подати до Верховної Ради України законопроект про запровадження стимулюючих механізмів встановлення на електростанціях потужностей для акумуляції електричної енергії.

Підпунктом "а" підпункту 1 пункту 1 рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 січня 2021 року "Про заходи з нейтралізації загроз у сфері атомної енергетики і промисловості", введеного в дію Указом Президента України від 29.01.2021 № 35/2021, визначено Кабінету Міністрів України внести в установленому порядку на розгляд Верховної Ради України законопроект щодо законодавчого врегулювання механізмів забезпечення регулювальними потужностями під час уведення в експлуатацію об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії.

Враховуючи вищезазначене, розроблено зазначений законопроект, який визначає правові, економічні та організаційні засади функціонування систем накопичення енергії в ринку електричної енергії.

Таким чином, питання визначення правових, економічних та організаційних засад функціонування систем накопичення енергії в ринку електричної енергії потребує врегулювання шляхом внесення відповідних законодавчих змін.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	-
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	-	+

Зазначена проблема не може бути розв'язана за допомогою діючих регуляторних актів, оскільки проблема не врегульована діючими регуляторними актами, та за допомогою типових механізмів, оскільки потребує законодавчого врегулювання.

II. Цілі державного регулювання

Ціллю державного регулювання є визначення правових, економічних та організаційних засад функціонування систем накопичення енергії в ринку електричної енергії.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо	Розвиток систем накопичення енергії надасть енергосистемі додаткову гнучкість та стійкість, що є важливою умовою синхронізації ОЕС України із об'єднанням енергетичних систем

розвитку систем накопичення енергії»	держав – членів Європейського Союзу ENTSO-E. А також, дозволить посилити спроможність енергетичної системи щодо інтеграції нових потужностей з відновлюваних джерел енергії і, таким чином, створити технічну можливість для подальшої декарбонізації української енергетики відповідно до міжнародних зобов'язань України та визначених енергетичною стратегією цільових показників.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Створюється загроза стабільної роботи та розвитку ОЕС України, забезпеченню вимог безпеки постачання електроенергії та надійного і безперебійного постачання електроенергії споживачам. Відсутні умови для забезпечення сталого розвитку відновлюваних джерел енергії, виконання національних планів, стратегій та міжнародних зобов'язань України.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем накопичення енергії»	Підвищення безпеки постачання електричної енергії, забезпечення необхідного рівня резервів в ОЕС України в умовах функціонування ринку електричної енергії та подальшої інтеграції енергосистем України та ENTSO-E і інтеграції ринків електроенергії, що сприятиме виконанню національних планів, стратегій та міжнародних зобов'язань. Забезпечення сталого розвитку екологічно чистих альтернативних джерел енергії. Створення умов для залучення інвестицій в електроенергетику країни, в тому числі міжнародних.	Відсутні
Альтернатива 2	Відсутні	Виникнення проблем із забезпеченням надійного та безперебійного постачання

Залишення існуючої ситуації без змін		електроенергії споживачам. Відсутність регулювання призведе до ускладнення балансової надійності режимів ОЕС України і безпеки постачання електричної енергії та поступової зупинки розвитку сектору відновлюваної енергетики України.
--------------------------------------	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем накопичення енергії»	Створення умов для стабільної роботи та розвитку ОЕС України, сталого розвитку відновлюваної енергетики, покращення умов навколишнього природного середовища, забезпечення вимог безпеки постачання електроенергії для надійного та безперебійного постачання електроенергії споживачам.	Відсутні
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Утворення загроз для стабільної роботи та розвитку ОЕС України, забезпечення вимог безпеки постачання електроенергії, надійного та безперебійного постачання електроенергії споживачам. Поступова зупинка розвитку сектору екологічно чистої вуглецево нейтральної відновлюваної енергетики. Погіршення екологічної ситуації в країні.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання,	1*	919**	-	-	920

що підпадають під дію регулювання, одиниць					
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,1%	99,9%	-	-	100%

* - оператор системи передачі;

** - суб'єкти господарювання, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, яким встановлено «зелений» тариф, відповідно до реєстру ДП «Гарантований покупець» станом на 11.08.2021, у зв'язку з тим, що на етапі розроблення нормативно-правового акта неможливо визначити кількість суб'єктів господарювання, що реалізовуватимуть проекти з будівництва систем накопичення енергії, далі розглядатиметься вплив на суб'єкта господарювання, який буде реалізовувати проект з будівництва системи накопичення енергії встановленою потужністю 10 МВт (далі – Оператор СНЕ).

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем накопичення енергії»	<p>Для оператора системи передачі:</p> <p>забезпечення балансової надійності, операційної безпеки режимів функціонування Об'єднаної енергетичної системи України в умовах зростання частки відновлюваної енергетики з негарантованим графіком виробництва електричної енергії.</p> <p>Для Оператора СНЕ:</p> <p>можливість отримання прибутку від провадження діяльності на ринку електричної енергії.</p> <p>Для суб'єктів господарювання, що виробляють електричну енергію з альтернативних</p>	Витрати згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта.

	джерел енергії, яким встановлено «зелений» тариф: можливість встановлення систем накопичення енергії на об'єктах відновлюваної енергетики, що дозволить підвищити точність прогнозування генерації та зменшити витрати на врегулювання небалансів.	
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Для оператора системи передачі: витрати, пов'язані з потребою в забезпеченні балансової надійності Об'єднаної електроенергетичної системи України в умовах зростання частки відновлюваних джерел з негарантованим графіком виробництва електричної енергії. Для Оператора СНЕ: втрачений прибуток від провадження діяльності на ринку електричної енергії. Для суб'єктів господарювання, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, яким встановлено «зелений» тариф: витрати пов'язані із врегулюванням небалансів.

Витрати, які будуть виникати в наслідок дії регуляторного акта, згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта.

ВИТРАТИ

на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

<i>№</i>	<i>Витрати</i>	<i>За перший</i>	<i>За п'ять років</i>
----------	----------------	------------------	-----------------------

		рік	
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	-	-
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	-	-
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	-	-
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень	-	-
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	-	-
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, вдосконалення технологій виробництва), гривень	-	-
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	-	-
8	Інше (ознайомлення із проектом регуляторного акта, грн 1 год * 36,11 грн	36,11	36,11
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	36,11	36,11
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання*, одиниць	920	920
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	33 221,2	33 221,2

**Для підрахунку витрат на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємства, які виникають внаслідок дії регуляторного акту, використовувався метод мінімальних можливих витрат.*

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1 Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем накопичення енергії»	33 221,2
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Оскільки об'єкти відновлюваної генерації характеризуються непрогнозованим, змінним графіком виробництва електричної енергії, який залежить від погодних умов, точні обсяги витрат на забезпечення

балансової надійності енергосистеми визначити неможливо.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1 Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем накопичення енергії»	4	Високий бал. Усі важливі аспекти проблеми існувати не будуть. Підвищиться безпека постачання електричної енергії, забезпеченість необхідного рівня резервів в ОЕС України в умовах функціонування ринку електричної енергії та подальшої інтеграції енергосистем України та ENTSO-E і інтеграції ринків електроенергії, що сприятиме виконанню національних планів, стратегій та міжнародних зобов'язань. Будуть створені умови для сталого розвитку екологічно чистих альтернативних джерел енергії та залучення інвестицій в електроенергетику країни, в тому числі міжнародних.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	1	Мінімальний бал. Показує неможливість досягнення цілей державного регулювання у наслідок збереження проблем пов'язаних із забезпеченням балансової надійності, режимів ОЕС України і безпеки постачання електричної енергії. Несе загрозу для сталого розвитку відновлюваної енергетики та виконання національних планів, стратегій і міжнародних зобов'язань країни.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця
--------------------------	-------------------	--------------------	----------------------------------

			альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1 Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем накопичення енергії»	<p>Для оператора системи передачі: забезпечення балансової надійності, операційної безпеки режимів функціонування Об'єднаної енергетичної системи України в умовах зростання частки відновлюваної енергетики з негарантованим графіком виробництва електричної енергії.</p> <p>Для Оператора СНЕ: можливість отримання прибутку від провадження діяльності на ринку електричної енергії.</p> <p>Для суб'єктів господарювання, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, яким</p>	Відсутні	<p>Врегулювання організаційних, правових та економічних засад функціонування систем накопичення енергії на ринку електроенергії дозволить підвищити безпеку постачання електричної енергії, забезпечити необхідний рівень резервів в ОЕС України та сприятиме подальшій інтеграції енергосистем України та ENTSO-E і інтеграції ринків електроенергії, що сприятиме виконанню національних планів, стратегій та міжнародних зобов'язань. Будуть створені умови для сталого розвитку екологічно чистих альтернативних джерел енергії та залучення інвестицій в електроенергетику країни, в тому</p>

	<p>встановлено «зелений» тариф:</p> <p>можливість встановлення систем накопичення енергії на об'єктах відновлюваної енергетики, що дозволить підвищити точність прогнозування генерації та зменшити витрати на врегулювання небалансів.</p>		числі міжнародних.
<p>Альтернатива 2</p> <p>Залишення існуючої ситуації без змін</p>	Відсутні	<p>Для оператора системи передачі - зростуть витрати, пов'язані з потребою забезпечення балансової надійності Об'єднаної електроенергетичної системи України в умовах збільшення частки відновлюваних джерел негарантованим графіком виробництва електричної енергії</p>	<p>Альтернатива передбачає збереження проблем пов'язаних із забезпеченням балансової надійності, режимів ОЕС України і безпеки постачання електричної енергії. Несе загрозу для сталого розвитку відновлюваної енергетики та виконання національних планів, стратегій і міжнародних зобов'язань країни.</p>

		<p>Для Оператора СНЕ: втрачений прибуток від провадження діяльності на ринку електричної енергії.</p> <p>Для суб'єктів господарювання, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, яким встановлено «зелений» тариф: витрати пов'язані із врегулюванням небалансів.</p>	
<p>Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)</p>	<p>Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи</p>	<p>Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта</p>	
<p>Альтернатива 1</p> <p>Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем накопичення енергії»</p>	<p>Така альтернатива є найбільш оптимальною, оскільки дозволить забезпечити розвиток систем накопичення енергії на ринку електричної енергії, що сприятиме підвищенню надійності роботи енергосистеми та дасть можливість забезпечити збільшення частки екологічно чистої електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел.</p>	<p>Відсутні</p>	
<p>Альтернатива 2</p> <p>Залишення існуючої ситуації без змін</p>	<p>Така альтернатива є неприйнятною, оскільки відсутність можливості реалізації проектів з будівництва систем накопичення енергії призведе до</p>	<p>Відсутні</p>	

	збереження проблем пов'язаних із забезпеченням балансової надійності, режимів ОЕС України і безпеки постачання електричної енергії. Несе загрозу для сталого розвитку відновлюваної енергетики та виконання національних планів, стратегій і міжнародних зобов'язань країни.	
--	--	--

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми, є прийняття регуляторного акта, що передбачає визначення правових, організаційних та економічних засад функціонування систем накопичення енергії на ринку електричної енергії.

Організаційні заходи, які необхідно здійснити для впровадження цього регуляторного акта:

- а) дії суб'єктів господарювання – ознайомлення із змінами в законодавстві;
- б) дії органів виконавчої влади – забезпечення інформування громадськості про внесені зміни в законодавстві шляхом його оприлюднення.

У разі прийняття регуляторного акта передбачається підвищення операційної безпеки, економічності режимів функціонування ОЕС України, збільшення частки екологічно чистої електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

Міністерство енергетики України для впровадження цього регуляторного акта має погодити проект із заінтересованими органами та подати його на розгляд Кабінету Міністрів України.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Витрати на виконання вимог регуляторного акта для центральних органів виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування не передбачаються.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта не обмежений у часі, що дасть змогу досягти цілей державного регулювання повною мірою.

Регуляторний акт набирає чинності відповідно до законодавства з дня, наступного за днем його офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

- 1) обсяг коштів і час, які витратять суб'єкти (об'єкти) електроенергетики на виконання вимог регуляторного акта – не зміниться;
- 2) розмір надходжень до державних і місцевих бюджетів – не зміниться;
- 3) кількістю суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта. Дія акта поширюватиметься на оператора системи передачі, Операторів СНЕ;
- 4) рівнем поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень акта – високий.

Проект Закону та аналіз регуляторного впливу розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства енергетики України в мережі Інтернет <http://mpe.kmu.gov.ua/>. Міністерство енергетики України у межах компетенції надає необхідні роз'яснення щодо норм проекту регуляторного акта.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися Міністерством енергетики України шляхом здійснення статистичного аналізу на основі звернень суб'єктів ринку електричної енергії.

Базове відстеження результативності акта буде здійснюватися через рік після набрання ним чинності шляхом аналізу статистичних даних, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта.

Повторне відстеження здійснюватиметься через рік з дня набрання ним чинності, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим актом.

Періодичні відстеження результативності будуть здійснюватися раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Перший заступник Міністра

Юрій ВЛАСЕНКО

« _____ » _____ 2021 р.